

תם התמרון הגדול

ר א ש י ת -
ר ש מ י ם

באין יכולת לבצע בקרקע זו תכניות טקטיות ומבצעי-תמרון כל-שהם. בא תמרון 1960 עם גייסות ובדרג על-עוצבתי — והוכיח שהיינו סכמטיים וצנועים מדי. מסתבר ששטחי הקרקע הבלתי-עבירה מצומצמים הרבה יותר משחשבנו קודם, ואילו כף-המאזנים שבין הקרקע בעלת העבירות-המוגבלת, לבין זו העבירה לשריון, זזה — והיא נוטה לטובת האחרונה. המסקנה: — רכב-הקרב המשורין המצוי אצלנו, ברמת תחזוקה טובה ובידי צוותות מאומנים, שינה מושגים שהיו מקובלים עד כה אצל מרביתנו.

אופי לוחמת השריון בשטחים בעלי עבירות מוגבלת

בקשר להערה הקודמת יצוין כי ישנם בכל זאת שטחים בהם התנועה-למגע מתועלת לתוך צירים צרים, בגאיות ונקיקים שכמוהם כמיצרים. כיצד לפתח מתוך „נחש“ מתמשך ומתפתל לאורך עשרות קילומטרים (בדרג העוצבתי) של גייסות במבנה שדרות צרות, התקפה בעלת-עצמה ומ-תואמת? בנקל יובן שיחידות הנעות ב„זנב-הנחש“ נאלצות להדחף קדימה, למגע עם האויב, במקביל לכוחות אחרים. דבר זה כשהוא לעצמו מסובך למדי, אך עיקר הקושי הוא שתנועה זו גוזלת זמן לא-מבוטל. נשאלת השאלה, כיצד לנהוג במקרה זה? הלהשהות את היחידה הקד-מית, שיצרה את המגע עם אויב העדיף עליה, עד שיקודמו כוחות נוספים — עם כל הקשיים הקשורים בכך? או להטיל עליה להכנס לפעולה מיד, אפילו בכוחות מוגבלים ובלתי-מספיקים — ולא רק כדי לשמור על תנופת ההתקפה, אלא בראש-וראשונה כדי לפנות מקום, וליצור מרחב-תמרון ליחידות נוספות החשות מעומק הגיא אל מקום הקרב?

ונשאל-נא — בשולי שאלה זאת, שאין בכוג-תנו לתת לה כאן תשובה, שהרי אין לה תשובת „פוטנט“ — היכן מקום הפינוי הרפואי במצב מסובך זה? האם לשבץ בתוך ה„נחש“, שתי-ארגוזהו לעיל, גם אלמנטים של יחידות-הרפואה — דבר שירחיק יסודות לוחמים מרחק-נוסף ממקום-ההתנגשות האפשרי והצפוי? או שמא רשאים אנו להשהות את הפינוי הרפואי בדרג העוצבתי עד לאחר תום הקרב, ולבססו רק על כוחות-הרפואה המצומצמים שבדרג היחידתי?

אל"מ יהודה ואלאך

שורות אלו נכתבות בעוד הדי-התמרון נשמעים באוזנינו) בטרם פגה ההתרגשות של המתרגלים והמתור-גלים גם יחד, מעוצם החויות שחוו והמחזות שראו, ובעת שרבה עדיין מלאכת הסיכומים ומיצוי-הלקחים. אין השורות מתיימרות להקיף את מלוא היריעה. הן באות לתת פורקן ראשוני לרשמים שנצטברו, ושיש בהם ענין לא רק לכותב שורות אלו לבדו אלא לציבור אנשי-הצבא כולו.

כל הכבוד לשריון

רגילים היינו בעבר — בתרגילים-טקטיים ללא-גייסות, בתרגילי טלפונים, תרגילי-קשר ומשחקי-מלחמה למיניהם — לסוג קרקע כעבי-רה-לשריון, בלתי-עבירה לשריון וקרקע בעלת עבירות מוגבלת או מצומצמת לשריון. פירושו של מיון זה היה: או יכולת בלתי-מוגבלת של שריון להתפרס, לבצע פעולות-תמרון ולתקוף, או אי-יכולת מוחלטת של שריון לנוע, להתפרס ולתמרן — בעוד שבסוג השלישי של קרקע התכנון ליכולת מוגבלת של תנועה, תוך כדי חיפוש נתיב המאפשר מעבר לכלי-רכב בודד,

גם כאן אין פתרון כולל; נזכיר רק שבתנאים אלה יהיה לעזר רב פינוי רפואי הנשען על פינוי בדרך-האוויר, באמצעות הליקופטרים.

„אנטומיה“ של שריון

כמו לכל יצור חי גם לעוצבת-השריון אברים שונים, אשר תפקודם הנכון, והטיפול הנכון בהם, מאפשרים את מילוי המשימה. רגילים אנו לדבר על „שיניים“ ו„זנב“ כשכונתנו, ב„שיניים“ ליחידות הלוחמות — וב„זנב“ לדרגי השירות והתחזוקה. אך אף ה„שיניים“ עצמן אינן ממין אחד בלבד. בעוצבה המשורינת קיימות יחידות טנקים בצד יחידות חיל-רגלים-משורין. מובן מאליו הוא שיחידות-הטנקים קובעות במידה רבה את היקף המשימות שהעוצבה מסוגלת למלאן. טבעי עד-מאוד הוא שבעוצבה בה קיימים שני סוגי-חיל, ישנו מאבק תמידי על כך — באיזו מידה לחזק את חיל הרגלים המשורין ע"י טנקים. אם כי דבר זה רצוי בהחלט, ואינו משולל כלל-וכלל הגיון, הרי אם נלך בדרך זו, נגיע בנקל לכך כי נמצא את העוצבה כשהיא ללא יחידת-טנקים בעלת משקל ועצמה — והתוצאה תהיה אזי כושר-ביצוע מופחת של העוצבה בכללותה. אי-לכך מצוה הדרג המפקד בעוצבה על שמירה מתמדת על אגרוף טנקים בעל היקף מתאים.

בעוצבת-שריון הדלק והשמנים מהווים את הדם הזורם בעורקי הגוף. בעוד שמבני-אדם ניתן לעתים לדרוש מאמץ בלתי-רגיל, הרי כשמדובר

במכונות אין לך דרך אחרת אלא להזינן, בתדירות קבועה, בדלק ושמנים — ולהבטיח להן מלאי של חלקי-חילוף. אפסניה זו מחולקת בדרגים השונים שלאורך שרשרת-הפיקוד; אך בעוד שבדרגים הנמוכים, הלוחמים, מובטחת הובלת אספקה זו על כלי-רכב בעלי כושר צליחת-שטחים, הרי ככל שהדרג המחזיק והמנפק אותה גבוה יותר — דהיינו, רחוק יותר מקור החזית — הופכים סוגי-הרכב המופעלים לצרכים אלה להיות כבולים יותר-ויותר אל הדרכים. כאשר הלחימה מתנהלת בשטחים בעלי עבירות קשה, ושחסרים בהם כל נתיבי-תנועה, קיימת סכנה רבה של סתימת העורקים, באין אפשרות לדחוף אפסניה זו מאחור קדימה. כבכל סוגי-חיל אחר, גם בשריון מהוות פלגות-הסיוע את ה„עיניים“. הכרח הוא שכל דרג יהיה לו סיוע משלו; כי כל דרג מתעניין בדברים אחרים — ובעומק שונה. בכך נבדל סיוע-השריון מסיוע הרגלים, כי קצב ההתקדמות שונה בשני החיילות — ולכן גם „מרחק-הראות“ שונה בהכרח. הסיוע צריך שיהיה קל-תנועה, ובעל כושר צליחת-שטחים טוב — ויחד עם זאת חייב להיות בעל עצמה מינימלית, כדי שיוכל להחליץ ממצבים קשים וכדי שיוכל להשיג ידיעות אף בכוח. תנאי בלי-עבור הוא קשר טוב אל הדרג הממונה; כי רק בהעברה מהירה ביותר של ידיעותיו — ערכו.

וכאן הגענו ל„מערכת-העצבים“ של השריון: — הקשר, קשר טוב — דהיינו, מהימן וגמיש —

רגלים-משורנים
תוקפים

נים שב"קצה האחורי של המסלול" דרושים בכדי להבטיח מהירות הפריסה והכניסה לפעולה. ויקשה להעלות פתרון אחר לקושיה זו מאשר הוספת קצינים — כקציני-תצפית-קדמיים — ליחידות הארטילריה-המתנייעת.

צנחנים — שריון

יש ולקראת השלב המכריע במערכה יוצנחו צנחנים, כדי לתפוס תואי-קרקע כזה שיאלץ את האויב להאבק עליו. מובן שאין ביכולת אנשי הכוח המוצנח לעמוד ללא-גבול מול התקפות אלו; וטבעי הוא שיש לתגבר אותם דרך היבשה, ולהוציאם מבידודם. כן טבעי הוא שכוחות משוריינים יטלו על עצמם משימה זו. בעיה משותפת עומדת במקרה כזה בפני הצנחנים והשריון — כיצד להבטיח התחברות „חלקה" וללא תקלות. באם יחליפו שני הכוחות קציני-קישור מצוידים במכשירי-הקשר המתאימים, ובאם קציני-קישור אלה בקיאים בתכניות של שני הצדדים, — נוצרים התנאים לכך שסוגית ההתחברות תפתר ללא בעיות; והתמרון הוכיח זאת.

מלה אחרונה על חיילי-המילואים

התפעלות כללית שוררת בעתונות ובציבור לגבי הופעת חיילי-המילואים בתמרון ומתם. סבורני שהיחידים שלא הופתעו היו חיילי-המילואים עצמם ומפקדיהם. מדוע? זה שנים על שנים משקיעים הם את מיטב רצונם, תוך הקרבת קרבנות אישיים וכלכליים לא-מבוטלים, כדי לשמור על כושר-הביצוע שלהם ושל יחידותיהם. מבינים הם שאין מדובר כאן על משחק-בחיילים, אלא על נכונות להגן על הבית, המשפחה ואורח-החיים הישראלי. הם עצמם לא התייחסו מעולם בקלות-ראש לתקופת-האימונים. יש רק שה"סדירים" לא האמינו שחבריהם הקשישים-יותר, העוסקים תקופה קצרה בלבד בכל שנה במלאכה הצבאית, עשויים לשמור על הרמה — ואף לשפרה.

הבה ונתייחס באימון וברצינות ליכולתו ולרצונו של איש-המילואים. תכונותיו אלה, מעניקות לנו נכס אשר ודאי שאינו מצוי באותה המידה אצל שכנינו-יריביו.

תנאי בלי-עבור הוא. מהירות ההתקדמות, מצבים משתנים בתדירות (ובעקבותיהם) — צוותי-כוחות משתנים), הצורך להעביר ידיעות ופקודות לביצוע מידי לכל הכיוונים וכן ההכרח להתערב לעתים באורח ישיר בפעולת דרג נמוך יותר, ואפילו עד טנק בודד, כדי לחסוך בזמן ולמנוע תקלות — כל אלה מעמידים דרישות גבוהות-ביותר אל הקשר. הכרח הוא כי מכשירי-רם ומפעילים כאחד יהיו מסוגלים לעמוד בדרישות אלה.

הסיוע בשריון

בארטילריה-המתנייעת יש לשריון שותף נאמן. בניגוד לארטילריה הנגררת, מסוגלת היא ללוות את השריון בכל מסעיו ולהנחית במהירות אש לכל מקום נדרש — ומבחינה זו אין כאן הבדל האם אלה הם תותחים-מתנייעים או מרגימות מתנייעות, מכל גודל וקוטר שהוא. אך גם שיתוף זה יוצר בעיות. הבה ונראה כיצד מתפתחים הענינים: — יחידת-השריון הנעה בראש נתקלת באויב, היעד זוהה, מפקד היחידה מחליט לתקוף וקובע את תכניתו — ומציין לקצין-הקישור הארטילרי שנמצא עמו את המיקום בו הוא זקוק לאש מסייעת. בעוד היחידה התוקפת נערכת, נפרסת הארטילריה ומטוחת. על פי רוב, לאחר ששתייהן מוכנות, נותרות רק דקה עד שתי דקות להנחתת האש המסייעת. הפועל-היוצא ממצב זה הוא שהכרחי להנחית אש מירבית בפרק-זמן קצר. היות וקצב-האש המעשי מקנה בודד מוגבל, רבה חשיבותו של מספר הקנים שבכל יחידת-אש.

נושא נוסף המושך במצב זה את תשומת לבנו הוא הקישור הארטילרי באמצעות קציני-תצפית קדמיים בדרגים הנמוכים. בחיל-הרגלים אין זו בעיה חמורה: טוחי החדירה לתוך מערכי היריב מוגבלים, איגודי כוחות משתנים לעתים רחוקות-יחסית — והארטילריה-הנגררת, לאחר שנפרסה בעמדות, מסוגלת להפריש קצינים מהקצה האחורי של מסלול-התעופה בו ינועו פגזי תותחיה אל „תחנות" קדמיות-יותר. לא כך המצב בשיתוף שבין השריון לארטילריה-המתנייעת: קצב ההתקדמות גדול, ציוותי כוחות משתנים תוך-כדי תנועה, בלי להעצר — ואף הארטילריה-המתנייעת, בתנועה היא. הקצי-